

Eesti toiduainetööstus 2014+

Ants Noot

24. aprill 2012

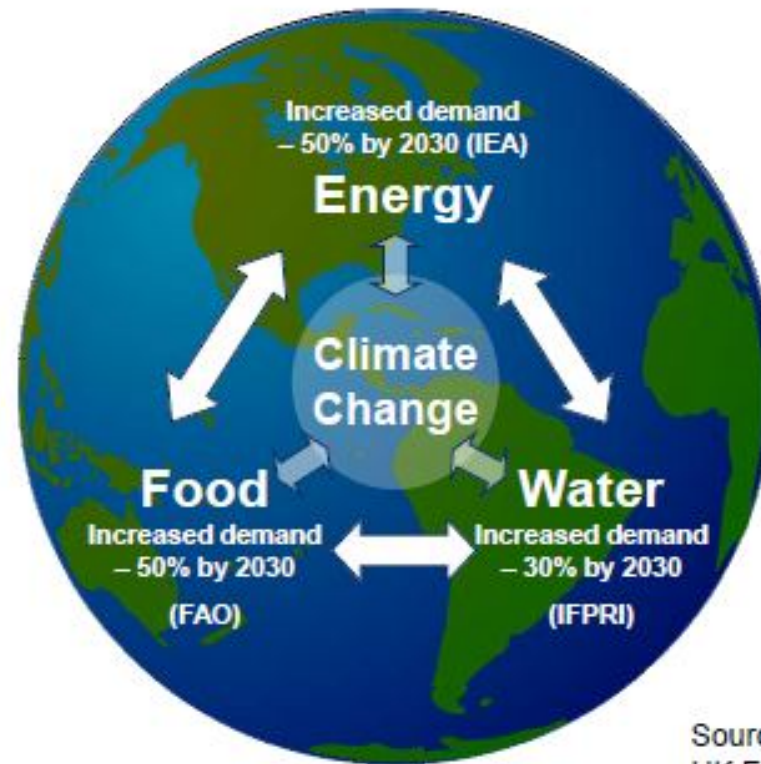
Põllumajandus

ministeerium

Kontekst: “täiuslik torm!?”

Securing long-term supply, in face of ‘perfect storm’?

Source: John Beddington/
UK Foresight Commission

EL-i toiduainetööstus

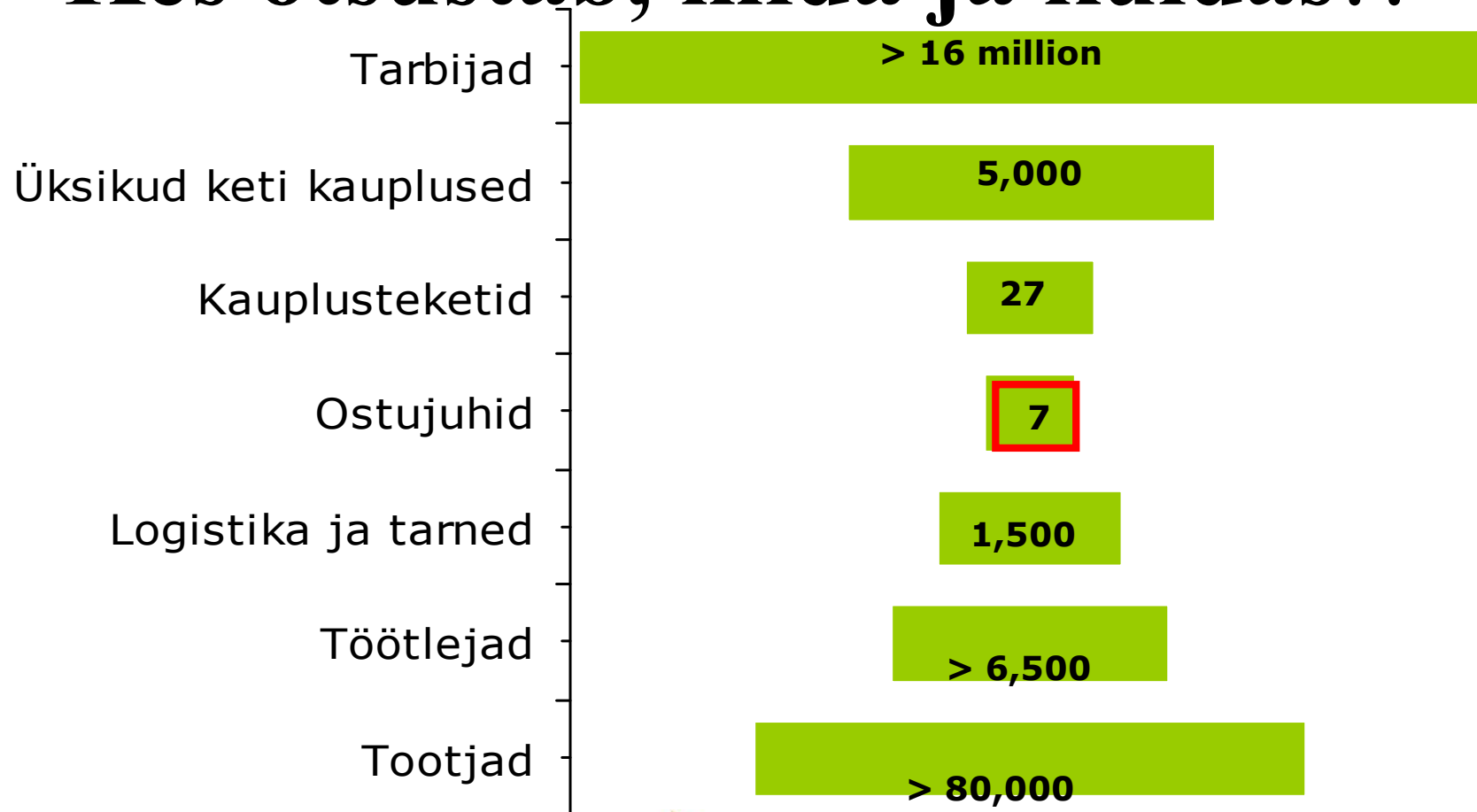
TOODANGU VÄÄRTUS	Kerge toodangu väärtuse langus, jäädes alla rahvusvaheliste konkurentidele	
TÖÖVILJAKUS	Töövõljalikus suurenenud, kuid jääb ikka alla rahvusvaheliste konkurentidele	
EKSPORDI TURUOSA	EL kui suurim eksportöör, samas selle osatähtsus langeb	
T&A INVESTEERINGUD	EL jääb alla rahvusvaheliste konkurentidele ning kasvu ei ole	

Allikas: FoodDrinkEurope 2011

Trendid ja väljakutsed I: “kontsentratsioon” ahelas

- 80% - jaeturust kettide käes
- 80% - toidust toodetakse 20% poolt
- 80% - piimast tuleb farmidest, kus rohkem kui 100 lehma

Kes otsustab, mida ja kuidas!?

Ahelas osalejad Hollandi näitel

Põllumajandus

ministeerium

Trendid ja väljakutsed II:

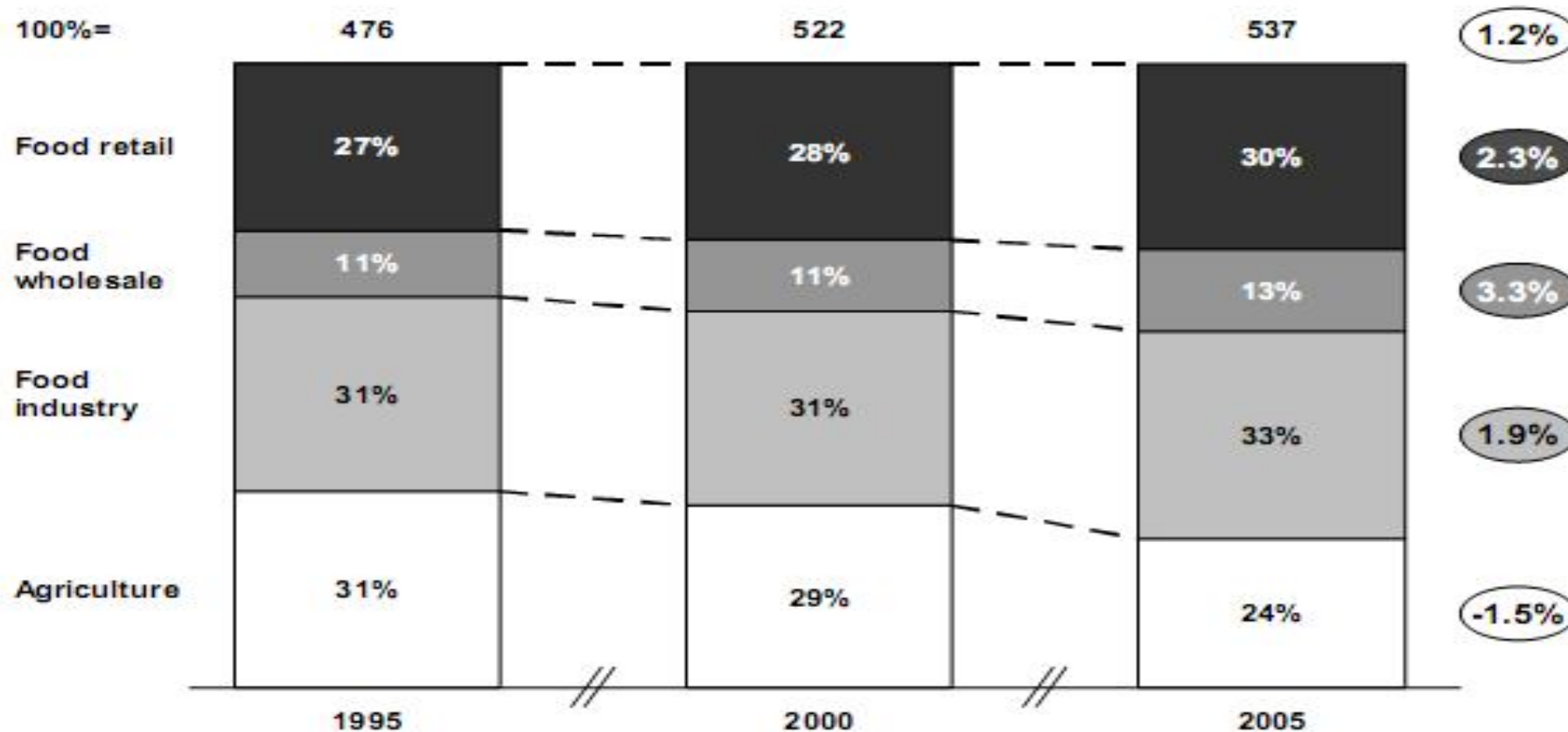
Tootja osa vähenemine

- Üldine trend
- Lõpptoote hinnatõus peegeldab enamasti suuremat lisandväärtust ja töötleva ning jaeketi turujõudu

Ahela lülide osakaal lõpptoote hinnas EL-is

EU25; 1995-2005 data; € billions (current)

xx% 1995-2005 annual growth rate

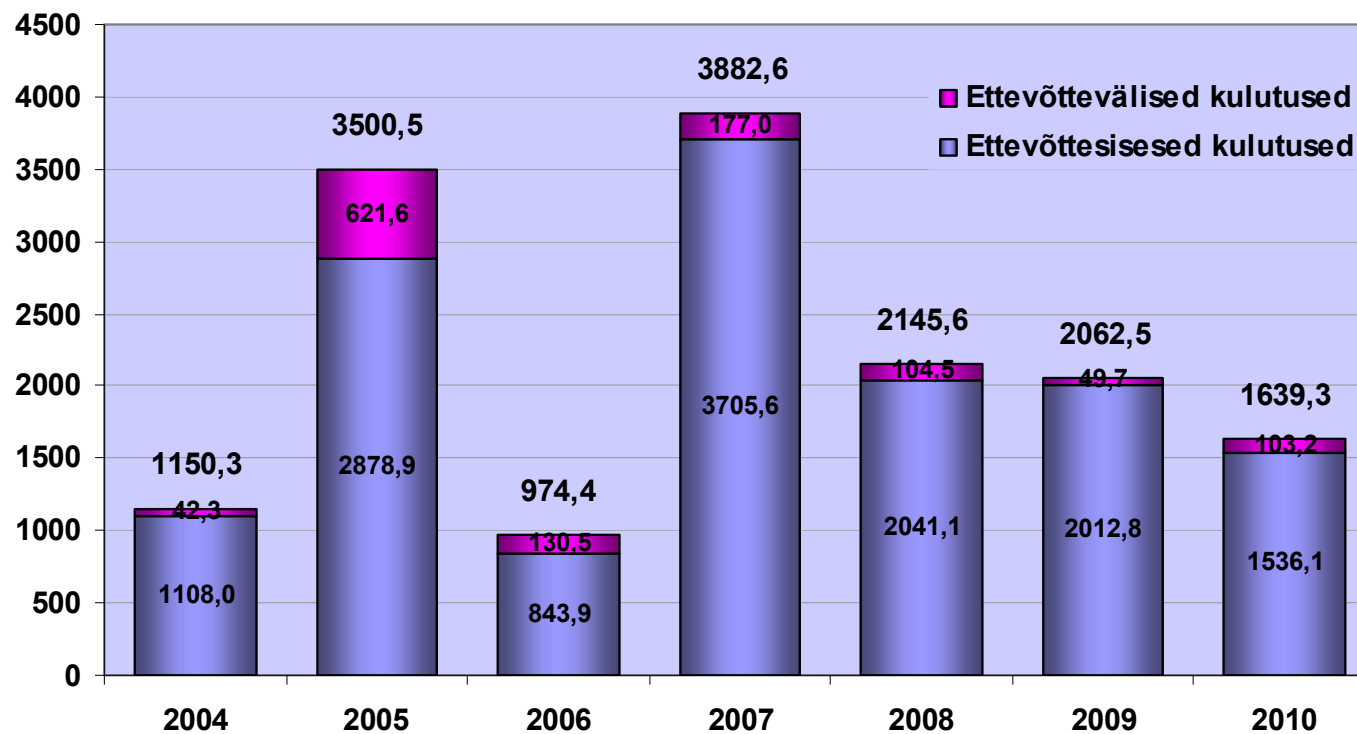

Source: EU KLEMS, EUROSTAT Structural Business Statistics

Trendid ja väljakutsed III: Teadus-arendustegevuse kasv

- Toote sees ja ümber
 - Sisu ja funktsioon (nt funktsionaalne toit)
 - Säilimine ja pakend (pikem säilimisaeg)
 - Jäätme hulga minimeerimine

Toidutööstusettevõtete kulutused teadus- ja arendustegevusele (tuh. eurodes)

Allikas: ESA

Innovatsiooni seos ettevõtte suurusega

Innovation activities growing with the size of companies	
Major innovators³ in the last 3 years (%)	
Micro companies	30
Small companies	31
Medium-sized companies	42
Large companies	62
No innovation in the last 3 years (%)	
Micro companies	23
Small companies	15
Medium-sized companies	12
Large companies	7

Source: Vision Paper, SME-Net, 2006

Source: Eurostat, SBS, 2007

Trendid ja väljakutsed IV:

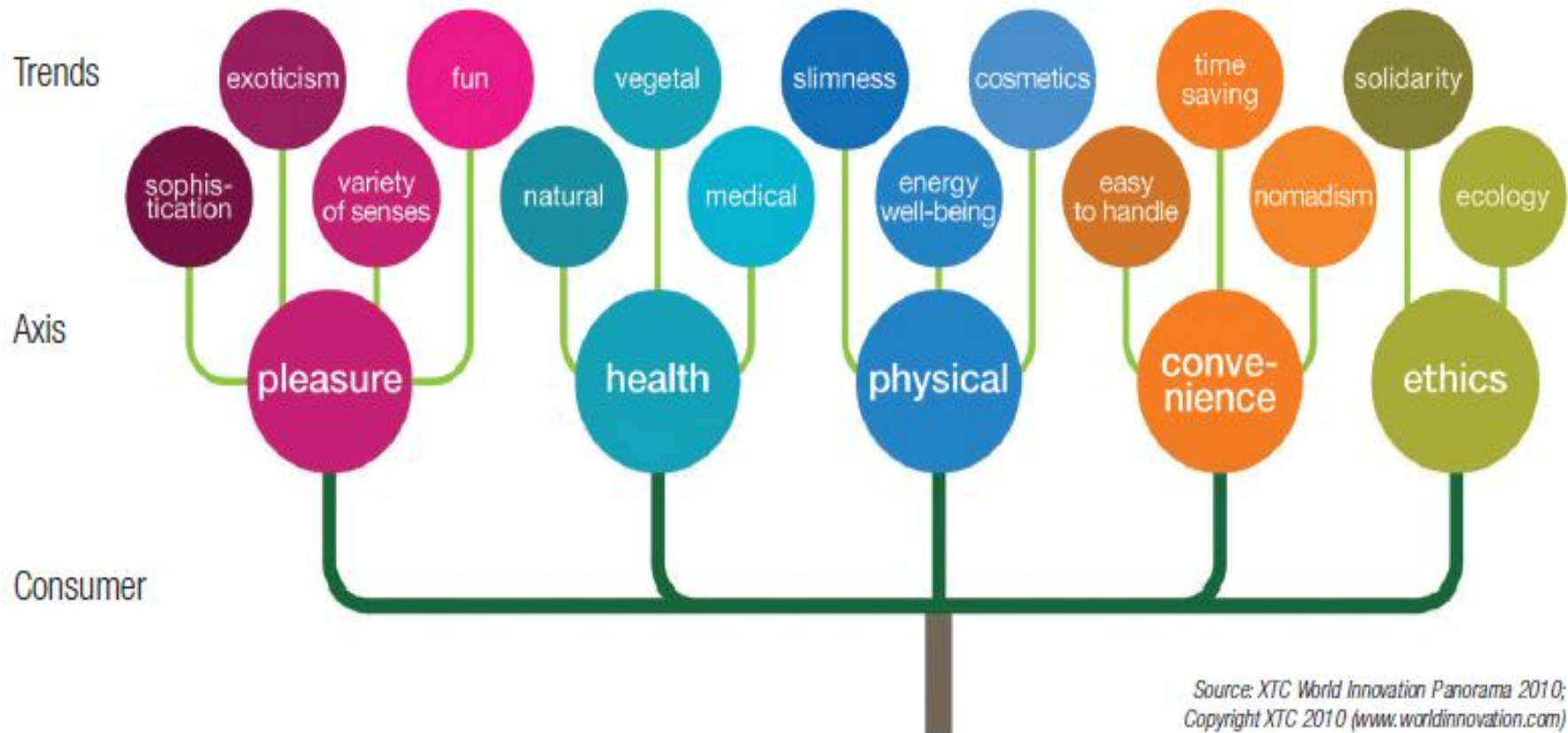
Tarbija soovid ja funktsionaalsuse kasv

- *Food for life* - platvorm
- Täpsemalt sihitatud tooted
- Paremini kontrollitud mõju
- Tarbijateadlikkuse kasv
- Ehtne ja lihtne
- Konkreetsete haiguste vastu
- Vajalike ainete sisaldus

Tarbijate eelistused

Trends of food innovation in Europe

Source: XTC World Innovation Panorama 2010;
Copyright XTC 2010 (www.worldinnovation.com)

Tarbijate ootused

Tervis ja heaolu
kehakaal
vähem rasva
tasakaalus
söömine
funktsionaalne
toit

**Fookus –
mis on parim
mulle ja minu
tervisele**

Mugavus
pakendid
arusaadavus
kergesti kasutatav

**Fookus – lihtsus,
eelkõige
märgistuses,
koostises**

Nautlemine
autentne
kohalik
naturaalne

**Fookus – kohalik
toit, toidu
väärtused**

**Jätku-
suutlikkus**
keskkonna-
kaitse
loomakaitse
heategevus

**Fookus –
ökoloogiline
jalajälg**

Trendid ja väljakutsed V: Kohalik toit

- Toit eelkõige kohapealt
- Toiduabi asemel kohaliku tootmise toetus
- *Slow food*'i edu (100 tuh liiget 153 maal)
- Otsemüük vastukaaluks
- Näoga toit

Trendid ja väljakutsed VI: *private label*

Market share of private labels based on volumes (%)

	2003	2009	Change
Austria	n.a.	37	n.a.
Belgium	38	40	2
Czech Republic	13	28	15
Denmark	25	28	3
Finland	24	28	4
France	28	34	6
Germany	35	40	5
Greece	n.a.	18	n.a.
Hungary	17	28	11
Italy	14	17	3
Netherlands	22	25	3
Poland	7	21	14
Portugal	n.a.	34	n.a.
Slovakia	11	37	26
Spain	29	39	10
Sweden	22	27	5
Switzerland	n.a.	54	n.a.
UK	41	48	7

Sources: PLMA Yearbook 2009 as in L.E.I. study "The impact of private labels on the competitiveness of the European food supply chain", 2011

MAK 2014-2020: planeeritud ajakava

- Olukorra kirjeldus: koostatud, jooksvalt täiendatakse
- Eesmärkide püstitamine ja SWOT analüüs: märts – juuni 2012
- Meetmete üldpõhimõtted: juuni – oktoober 2012
- Arengukava kokkupanek ja heakskiit juhtkomisjonis, esitamine Valitsusele heakskiitmiseks: oktoober – detsember 2012
- Läbirääkimised Euroopa Komisjoniga ja meetmemääruste ettevalmistamine: 2013

MAK 2014-2020: EL-i prioriteetidid I

- Teadmussiirde ja innovatsiooni parandamine (innovatsioon maapiirkondades, elukestev õpe)
- Põllumajandusettevõtete elujõulisuse edendamine (põlvkondadevahetuse lihtsustamine, struktuuriliste probleemidega ettevõtete ümberkorraldamine)

MAK 2014-2020: EL-i prioriteetidid

II

- Põllumajandustoodete tootmisahela korraldamine ja riskijuhtimise edendamine (toormetootjate parem integreerimine toiduahelasse, riskijuhtimine)
- Ökosüsteemide parandamine (veemajandus, mullaharimine, Natura 2000)

MAK 2014-2020: EL-i prioriteetidid

III

- Loodusvarade tõhusam kasutamine (energiakasutuse tõhustamine, taastuvad energiaallikad, biomajandus)
- Sotsiaalne kaasamine ja vaesuse vähendamine (tegevusvaldkondade mitmekesistamine, kohaliku arengu soodustamine, IKT saadavuse parandamine)

MAK 2014-2020: dilemmad I

- Toidu tootmine ja muu maaettevõtlus
- Esmatootmine ja töötlemine
- Väiketootmine ja suurtootmine
- Kohalik turg ja maailmaturg

MAK 2014-2020: dilemmad II

- Tootjate turujõud ja töötlemise efektiivistamine
- Regionaalne hajutatus ja kontsentreerumine
- Ühetasane toetamine ja kitsalt suunatud toetused

MAK 2014-2020: Eesti eesmärgid

I

- Tugevdada ja arendada tootja, töötleja, nõustaja ja teadlase vahelist sidet, rakendades senisest enam innovatsiooni ja teadustulemusi nõustamisse ja tootmisahelasse ning edendades teadmussiiret.
- Tõsta elujõulisele ja jätkusuutlikule toidutootmisele suunatud põllumajandussektori konkurentsivõimet ja ressursitõhusust.

MAK 2014-2020: Eesti eesmärgid II

- Luua tingimused jätkusuutliku vanuselise struktuuriga põllumajandussektorile.
- Suurendada põllumajandussaaduste tootmise ja nende töötlemisega tegelevate ettevõtjate turujõudu läbi horisontaalse ja vertikaalse koostöö põllumajandussaaduste tootmisel, töötlemisel ja turustamisel.

MAK 2014-2020: Eesti eesmärgid III

- Tagada põllumajandusmaa eesmärgipärane, mullaviljakust säilitav, keskkonnasõbralik ning piirkondlikke eripärasid arvestav kasutamine.
- Tagada kõrge loodusväärtusega põllumajanduse ja metsanduse, elurikkuse, traditsiooniliste maastike ja pärandkultuuri säilimine seda tagavate tootmisviiside soodustamise kaudu.

MAK 2014-2020: Eesti eesmärgid IV

- Edendada põllumajanduse mitmekesistamist, põllumajandusest vabanevatele töökohtadele alternatiivseid tööhõivevõimalusi pakkuvat ettevõtlust ja elukeskkonna atraktiivsust.
- Edendada kohalikku algatust ja suunata seda kohaliku elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamisel kohalikul ressursil ja potentsiaalil põhinevatele lahendustele.